

ONDERHANDELEN OVER VREDE

Strakke werkvorm maakt complexiteit 'Syrië' duidelijk

De gebeurtenissen en ontwikkelingen in Syrië en het Midden-Oosten volgen elkaar in sneltreinvaart op. Betrokken partijen zijn onder andere de Koerden, IS, Rusland, Turkije, Iran en Assad. Van Aleppo is steeds minder over. De situatie in en rond Syrië is uiterst complex. Wie steunt wie? Waarom? En wat willen ze bereiken? En hoe kunnen we deze complexiteit duidelijk maken aan onze leerlingen?

Guido Goijens
werkt als leraren-
opleider geschiedenis
aan de Hogeschool
Rotterdam.

WAT?

Deze activerende werkvorm doet een poging leerlingen zich in te laten leven in de verschillende partijen in het conflict in Syrië om samen tot een vredesakkoord te komen. Leerlingen kunnen punten verdienen door de eigen belangen in het akkoord te krijgen en door een haalbaar conceptakkoord op te stellen. Ze kunnen punten verliezen wanneer het akkoord tegen hun belang ingaat. De leerlingen zullen dus met elkaar om de tafel moeten, medestanders moeten vinden en water bij de wijn moeten doen. Ze zullen daarvoor naar elkaar moeten luisteren en moeten begrijpen wat de andere partijen in het conflict willen.

VOOR WIE?

Havo/vwo bovenbouw, maar aangepast ook bruikbaar voor de bovenbouw van het vmbo.

HOE?

De leerlingen worden opgedeeld in acht groepen. Iedere groep krijgt een land toegewezen en een informatiepakket met algemene informatie over het conflict. Daarnaast krijgt ieder land een informatieblad over het desbetreffende land. In groepjes moeten de leerlingen de informatie tot zich nemen. Vervolgens krijgen de leerlingen een blad met mogelijke eisen voor de vredesbesprekingen. In

acht categorieën worden telkens vier mogelijke eisen gegeven. De leerlingen hebben de taak om per categorie aan te geven welke eis zij steunen. Dit leidt tot acht eisen die ze vervolgens

een score geven van 1 tot 8.

Waarbij de voor hen belangrijkste eis de hoogste score krijgt. Daarnaast moeten ze in vijf categorieën ook de eis selecteren die ze absoluut niet steunen, hieraan moeten de scores -1 tot -5 toegekend worden. Dit eisenpakket zal vergeleken worden met het uiteindelijke vredesverdrag om te bepalen wie het beste resultaat gehaald heeft.

In een vereenvoudigde versie zou je hierna de onderhandelingen kunnen starten en uiteindelijk over kunnen gaan tot de stemmingen. Op deze manier leren ze echter weinig over de belangen van de andere spelers en zullen ze vooral hun eigen belang nastreven. Om ervoor te zorgen dat de leerlingen zich ook gaan inleven in de andere partij en zich gaan openstellen voor andere belangen is er nog een mogelijkheid tot het verdienen van punten toegevoegd.

Wanneer iedereen zijn eisenpakket heeft samengesteld worden deze namelijk gekopieerd (zonder de toegekende waarden) en uitgedeeld aan de andere

De complete les inclusief de benodigde materialen en een uitgebreide docentenhandleiding vindt u op www.vgnkleio.nl.

De Vrede van Rotterdam

Categorie	Eis
Assad	Assad moet nieuwe verkiezingen uitschrijven en mag niet herkiesbaar zijn
IS	IS mag niet meer aan de macht zijn moet geheel verdwijnen.
Koerden	De Koerden hebben recht op een Soevereiniteit staat in hun woongebied
Etniciteit	Etniciteit mag geen bepalende factor zijn in het bestuur van Syrië
Religie	In nieuwe verkiezingen mogen politieke partijen zich religieus profileren
Landen	Buitenlandse steun mag alleen plaatsvinden als landen IS

groepen. Zo krijgt iedereen inzicht in de eisen van de andere spelers, zonder te weten wat de toegekende waarden zijn. Op basis van deze lijsten stelt iedere groep een concept-vredesakkoord op door binnen iedere categorie weer één eis te selecteren. Voor iedere eis uit het concept dat ook in het definitieve vredesakkoord komt, worden weer punten toegekend. Zo kan een groep dus niet alleen punten scoren door de eigen belangen te behartigen, maar ook door te streven naar een vredesakkoord met een groot draagvlak, waarbij dus rekening gehouden moet worden met de andere groepen. In de volgende bijeenkomst vindt de stemming plaats. Ook deze is strak geregeld. Iedere groep heeft per categorie een voorstem en in vijf categorieën mag iedere groep een tegenstem gebruiken. Iedere stelling wordt daarbij in stemming gebracht waarna tegenstemmen van de voorstemmen afgetrokken worden. De eis met de meeste overgebleven stemmen wint de stemming en wordt opgenomen in het vredesakkoord. Na het vaststellen van het definitieve vredesakkoord wordt deze door alle woordvoerders ondertekend. Tot slot moet uitgerekend worden welke groep de meeste punten heeft verdiend.

Tussen de onderdelen door en tussen de twee bijeenkomsten is er verscheidene malen gelegenheid tot overleggen binnen het groepje om strategieën te bepalen, maar ook gelegenheid om te onderhandelen met de andere groepen.

WAT LEVERT HET OP?

In de nabespreking moet de aandacht vooral uitgaan naar dat wat geleerd kan worden over het proces en wat dit leert over de situatie in het Midden-Oosten. Studenten gaven aan dat ze meer inzicht hebben gekregen in de complexiteit van vredesonderhandelingen, dat ze een beter begrip hebben gekregen van de verschillende belangen en het conflict in Syrië. Uit de nabespreking bleek ook dat de leerlingen zich goed hebben kunnen inleven. De groep die IS vertegenwoordigde voelde zich vaak eenzaam in de onderhandelingen en had het gevoel dat iedereen tegen hen was. Turkije en de Koerden lagen vaak flink met elkaar in de clinch. Bovenal was het een erg motiverende werkvorm en gaf het competitie-element een sterke drijfveer om goed uit de onderhandelingen te komen. Daarvoor hebben ze ook naar de andere partijen moeten luisteren en begrip moeten opbrengen voor elkaars positie. ■

MOEILIJKE KEUZES

De voorbereiding van een dergelijke opdracht kost tijd en er moeten scherpe en gevoelige keuzes gemaakt worden: wie zitten er aan de onderhandelingsstafel? Welke informatie verschaft je? Gezien de gevoeligheid en de complexiteit van het onderwerp hebben we ervoor gekozen een sterk voorgestructureerde opdracht te maken, waarbij de leerlingen nog genoeg eigen keuzes moeten maken, maar de keuzemogelijkheden en de vrijheid wel beperkt zijn. In deze opdracht hebben we er, voor het overzicht, voor gekozen om met slechts zeven spelers in het conflict te werken: het regime van Assad, Irak, Iran, Saoedi-Arabië, IS, Turkije en de Koerden. Hierbij hebben we de keuze gemaakt om machten buiten het Midden-Oosten, zoals Rusland, de VS en de EU, buiten beschouwing te laten. Ook de rebellen hebben we er niet bij betrokken, omdat zij te weinig eenheid vormden om tot één groep te rekenen. IS hebben we in tegenstelling tot de internationale gemeenschap wel betrokken in de werkvorm met als belangrijkste doel om ook inzicht te krijgen in de belangen van deze toch belangrijke speler in het conflict.

Een andere belangrijke keuze was die voor de eisen. We hebben van tevoren alle mogelijke eisen uitgeschreven. Ook dit geeft natuurlijk geen volledig beeld van de complexiteit, maar heeft wel als voordeel dat er een gemeenschappelijke basis is en dat er in dezelfde termen wordt gesproken. Dit voorkomt een wildgroei aan eisen en amendementen. We hebben bij het opstellen van de eisen dan ook getracht zo eenduidig mogelijk te formuleren. Ook de stemprocedure was een hele puzzel. Met zo veel partijen is het lastig om tot een meerderheidsbesluit te komen. Dit kost veel tijd omdat er dan verschillende stemrondes nodig zijn. Bovendien wilden we er door middel van de tegenstemmen voor zorgen dat spelers in het conflict ook uiting konden geven aan eisen waar zij tegen waren. Als er genoeg spelers tegen zijn, komt een eis er dus niet in, wat zorgt voor een interessante dynamiek. In een versimpelde variant kun je de mogelijkheid tot tegenstemmen eruit laten.

Voor de werkvorm is gebruikgemaakt van ProDemos' Pacificatiespel (Kleio 6, 2014) en de werkvorm rond het Congres van Wenen van Koen Henskens (Kleio 2, 2014). De inhoud is gebaseerd op de situatie in januari 2016. Inhoudelijke keuzes daarbij zijn gemaakt met het oog op een soepel verlopende werkvorm en weerspiegelen geen politieke stellingname.